

KESTÄVIÄ

TOIPUMISTOIMIA

KORONASHOKKIIN

Mari Pantsar

johtaja

Hiilineutraali kiertotalous

Oras Tynkkynen

vanhempi neuvonantaja

Hiilineutraali kiertotalous

Suomen hiipuvan taloussuhdanteen päälle on iskenyt äkillinen koronashokki. Näkymät ovat epävarmoja, mutta epidemian arvioidaan jatkuvan useita kuukausia – rajoitustoimien takia jopa puoli vuotta¹ – ja johtavan siihen, että merkittävä osa väestöstä saa tartunnan.

Tauti itsessään ja toimet sen rajoittamiseksi aiheuttavat valtavan inhimillisen kärsimyksen lisäksi merkittäviä häiriöitä tavaroiden ja palveluiden tuotantoon ja kysyntään sekä julkiseen ja yksityiseen talouteen. Eurooppa ja Suomi ovat matkalla ensin taantumaan, sitten mahdollisesti lamaan.

Suomen Pankin arvion mukaan Suomen talous supistuu tänä vuonna 1,5–4,0 prosenttia² ja Etlan mukaan 1–5 prosenttia³. Molemmat tahot pitävät arvioiden pessimistisempää laitaa todennäköisempänä. Molemmat myös olettavat, että shokki jää V-malliseksi: äkillistä pudotusta seuraa nopea elpyminen, osin määrätietoisten julkisten toimien seurauksena.

1 https://thl.fi/documents/533963/1449651/Ennusteita_hidastamistoimien_vaikutuksesta_2020_03_18.pdf/b5f1ec87-565a-59f6-0f5b-6090390c9bc8?t=1584516033014

2 <https://www.suomenpankki.fi/fi/media-ja-julkaisut/tiedotteet/2020/suomen-talous-taantumaan-koronapandemian-takia/>

3 <https://www.etla.fi/ajankohtaista/etla-suomen-bkt-voi-supistua-tana-vuonna-jopa-5-koronaviruspandemian-takia/>

Talouden näkökulmasta kriisiä voidaan jäsentää neljään vaiheeseen:⁴

1. **Kiina-shokki:** epidemian laukeaminen ja sen torjuntatoimet Kiinassa iskevät hankintaketjuihin ja kansainväliseen kauppaan
2. **toimialahäiriöt:** ensimmäisenä kärsivät matkailu, liikenne, kulttuuri ja eräät muut palvelualat
3. **poikkeusolot:** laajamittaiset rajoitukset matkustamiseen, kokoontumisiin ja julkisiin palveluihin vahingoittavat taloutta laajamittaisesti
4. **toipuminen:** epidemian laantuessa rajoituksia aletaan purkaa ja talous alkaa palautua

Vaikka välitön huomio on ymmärrettävästi ja perustellusti keskittynyt akuuttiin tilanteeseen, krooninen ekolo-

ginen kestävyyskriisi ei ole hävinnyt mihinkään. Ilmaston kuumeneminen, kuudes sukupuuttoaalto ja luonnonvarojen ehtyminen uhkaavat ihmiskunnan hyvinvoinnin pohjaa yhä perustavanlaatuisella tavalla.

Ilmasto- ja ympäristökriisin ratkaiseminen edellyttää välittömiä, mittavia ja kattavia toimia, joilla ei ole varaa odottaa. Pääministeri Marin on muistuttanut, että ”ihmiskunnan pitää pystyä tekemään ilmastoratkaisuja tai muuten olemme vielä pahemmassa kriisissä kuin nyt”.⁵ Tässä muistiossa keskitytään vain toimiin, jotka voivat auttaa koronashokin aiheuttamien talousvahinkojen lieventämisessä ja niistä toipumisesta kestäväällä tavalla.⁶

KESKEISET VIESTIT

- Koronapandemia ja toimet sen torjumiseksi aiheuttavat shokin, joka suistaa Suomen ja Euroopan ensin taantumaan, sitten mahdollisesti lamaan
- Ilmasto- ja ympäristökriisin ratkaiseminen edellyttää välittömiä, mittavia ja kattavia toimia, joilla ei ole varaa odottaa
- Taloutta voidaan elvyttää tavoilla, jotka joko hankaloittavat ekologisen kestävyyskriisin ratkaisemista tai auttavat siinä
- Suomen talous on monessa suhteessa ennennäkemättömässä tilanteessa, jonka ratkaisemiseksi voidaan joutua harkitsemaan tavanomaisesta poikkeavia keinoja
- Suomi ja EU ovat käynnistäneet jo mittavia kriisitoimia, mutta niitä tultaneen tarvitsemaan merkittävästi lisää
- Esitämme harkittavaksi ja keskustelun pohjaksi joukon keinoja, joilla voidaan auttaa taloutta toipumaan kestävyyskriisin ratkaisemista tukevilla tavoilla
- Kestävä investointipaketti I ohjaisi lisävaroja julkisiin investointeihin kuten valtion ja kuntien joukko- ja kevyen liikenteen hankkeisiin
- Kestävä investointipaketti II tukisi yksityisiä investointeja esimerkiksi rakennusten energiaremontteihin ja teollisuuden vähäpäästöisiin ratkaisuihin
- Korotettu kotitalousvähennys kohdentuisi kotitalouksien energiaremontteihin ja uusiutuvan energian käyttöönottoon
- Kestävien ratkaisujen hankintatuki soveltaisi erinäisiä tukia kansalaisten kestäviin hankintoihin määräaikaaisesti korotettuna
- Kansainvälisen liikenteen siirtymätuki kytkisi tuen alojen vähäpäästöisiin ratkaisuihin kuten energia- ja kalustohankintoihin
- Kestävän teknologian kilpailutus edistäisi investointeja kotimaiseen uusiutuvaan energiaan kuten merituulivoimaan
- Kestävän kehityksen verouudistus alentaisi välittömästi työn verotusta, mikä kriisin laannuttua kompensoitaisiin korottamalla vastaavasti ympäristö- ja kulutusveroja

4 <https://voxeu.org/article/covid-19-europe-needs-catastrophe-relief-plan>

5 <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006448420.html>

6 Välttämättömistä pitkän aikavälin uudistuksista ks. mm. <https://www.sitra.fi/artikkelit/8-tapaa-vahvistaa-suomen-ilmastotyota/>, <https://www.sitra.fi/julkaisut/kestavan-kehityksen-verouudistus-kohti-paastotonta-suomea/> ja <https://www.sitra.fi/julkaisut/the-role-of-the-eu-ets-in-increasing-eu-climate-ambition/>

Musta ja vihreä elvytys

Kestävyykskriisin ratkaisemisen kannalta elvytyksessä on kaksi ääripäätä. Mustassa satsataan perinteiseen, hiili- ja luonnonvaraintensiiviseen tuotantoon ja infrastruktuuriin; vihreällä elvytyksellä puolestaan vauhditetaan siirtymää hiilineutraaliin kiertotalouteen.

Vastauksemme koronataantumaa voi siis joko hankaloittaa ekologisen kestävyyskriisin ratkaisemista tai auttaa siinä. Polkuriippuvuuksien takia nyt tehtävät valinnat voivat lukita kehitystä tiettyyn suuntaan myös pitkällä aikavälillä.

Aiemmin esimerkiksi Kiinan johto on vauhdittanut taloutta satsaamalla mustaan elvytykseen, ja vastaava saattaa toistua jälleen.⁷ Toisaalta vuoden 2008 finanssi-kriisin jälkeinen elvytyspaketti Yhdysvalloissa kohdensi yhteensä 90 miljardia dollaria kestäviin energiaratkaisuihin.⁸

Kansainvälisen energijärjestön IEA:n johtaja Fatih Birol on vedonnut valtioihin, jotta ne käyttäisivät elvytyspaketteja rahoittamaan siirtymää puhtaaseen energiaan. Paketeista voisi tukea esimerkiksi energiatehokkuutta, uusiutuvaa energiaa ja hiilen talteenottoa. Hän on myös kannustanut käyttämään öljyn alhaista markkinahintaa hyväksi ohjaamalla fossiilitukia uudelleen.⁹

Toimiva elvytys

Toimivalle elvytykselle voidaan tunnistaa joukko kriteerejä:

- **nopeus:** epidemian vaikutus talouteen on välitön, ja sen korjaamiseksi myös toimien pitää vaikuttaa mahdollisimman pian
- **kertaluontoisuus:** väliaikaiseen shokkiin ei pääsääntöisesti ole perusteltua vastata toimilla, jotka lisäävät menoja tai vähentävät tuloja pysyvästi
- **vaikuttavuus:** käytettyä julkista euroa kohti talous- ja työllisyysshyödyn pitää olla mahdollisimman suuri

- **koordinaatio:** Suomen talous on vahvasti riippuvainen maailman- ja erityisesti EU:n taloudesta, joten toimia on tärkeä koordinoita muiden kanssa¹⁰

Toimenpiteet on myös tärkeä ajoittaa oikein.¹¹ Kriisitöimillä pyritään lievittämään vahinkoja kriisin ollessa vielä meneillään ja näivettäessä taloutta. Toipumistoimilla tähdätään toipumisen vauhdittamiseen, kun yritysten ja kotitalouksien on jälleen mahdollista toimia normaalisti.

Osa taloutta helpottavista toimenpiteistä on luonteeltaan sellaisia, että niihin ei ole helppoa eikä välttämättä perusteltuakaan nivoa suoraan kestävyteen liittyviä ehtoja. Esimerkiksi yritysten lainojen tai verojen maksuehtojen väliaikainen höllentäminen kannattanee toteuttaa kauttaaltaan sekä käytännöllisistä että periaatteellisista syistä.

Nolla- ja miinuskorkojen tilanteessa rahapolitiikan vaikutusmahdollisuudet ovat vähäiset. Tämä korostaa finanssipolitiikan ja muiden keinojen merkitystä.¹²

Koronakriisi on monessa suhteessa ennennäkemätön itsenäisen Suomen historiassa. Poikkeuksellisessa tilanteessa joudutaan myös harkitsemaan poikkeuksellisia toimia.¹³ Joistakin normaaliolojen periaatteista (esim. julkisen vallan rajoitetusta roolista avoimessa taloudessa) voidaan joutua väliaikaisesti tinkimään

Kriisitoimet meillä ja muualla

Euroopan unioni ja monet jäsenmaat ovat ilmoittaneet välittömistä kriisitoimista talouden tukemiseksi, ja uusia tietoja on odotettavissa lisää. Esimerkiksi

- **Ruotsi** on esittänyt kriisipaketin, joka voi nousta kokonaisuudessaan yli 30 miljardiin euroon ja sisältää mm. palkkatukea, sairauspäivärahaa ja lisätukea kunnille, minkä lisäksi maan keskuspankki lainaa pankeille enimmillään 50 miljardia euroa¹⁴
- **Euroopan keskuspankki** tukee pankkeja höllentämällä erinäisiä ehtoja¹⁵ ja käynnistää 750 miljardin euron suuruisen arvopaperien osto-ohjelman¹⁶

7 <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-03-09/post-virus-stimulus-packages-could-devastate-global-climate-goals>

8 <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/02/25/fact-sheet-recovery-act-made-largest-single-investment-clean-energy>

9 <https://www.weforum.org/agenda/2020/03/clean-energy-coronavirus-crisis>

10 EU-tason toimista ks. esim. <https://www.cer.eu/insights/bold-policies-needed-counter-coronavirus-recession>, <https://www.delorscentre.eu/en/publications/detail/publication/corona-a-european-safety-net-for-the-fiscal-response/>, <https://www.bruegel.org/2020/03/economic-response-coronavirus/>, <https://voxeu.org/article/covid-19-europe-needs-catastrophe-relief-plan> ja <https://www.etuc.org/en/document/appeal-make-money-value-not-health-whatevertakes>

11 <https://voxeu.org/article/covid-19-europe-needs-catastrophe-relief-plan>

12 <https://www.vesavihrialala.fi/2020/03/korona-ja-talousspolitiikka/>

13 Ks. esim. keskustelua helikopterirahasta (<https://voxeu.org/article/helicopter-money-time-now>) ja vihreästä setelirahoituksesta (<https://www.positive-money.eu/2019/11/response-weidmann-green-ge/>)

14 <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/03/krispaket-for-svenska-foretag-och-jobb/>

15 <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200312-45417d8643.en.html>

16 https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200318_1-3949d6f266.en.html

- Euroopan komissio on joustavoittanut valtiontukisääntöjä kriisitoimien mahdollistamiseksi¹⁷ ja esittää EU:n rakennerahastoista 37 miljardin euron pakettia terveydenhuoltoon, pk-yrityksille ja lyhytaikaisiin työllisyystoimiin¹⁸ sekä kasvu- ja vakaussopimuksen talousehdojen keventämistä¹⁹

Suomessa esimerkiksi

- **Finnveran** rahoitusvaltuus nostetaan 10 miljardiin euroon²⁰
- **Valtion eläkerahaston** sijoituksia suomalaisten yritysten velkapapereihin lisätään 0,5–1,0 miljardilla eurolla
- **yritysten verotilityksiä** lykätään ja korkoa lasketaan sekä eläkemaksujen maksuaikaa pidennetään²¹
- **Suomen Pankki** aloittaa suomalaisten yritystodistusten ostot uudelleen ja käyttää siihen enimmillään miljardi euroa²²
- Finnairille voidaan myöntää 600 miljoonan euron valtiontakaus²³

Hallitus myös ilmoitti toteuttavansa pääosin²⁴ työmarkkinajärjestöjen esittämän paketin²⁵, johon kuului mm.

- **työnantajan eläkemaksujen** alentaminen väliaikaisesti
- **työeläkevakuutusmaksujen** lykkääminen
- **työlainsäädännön** joustojen lisääminen yksityisellä sektorilla (esim. YT-neuvotteluaikojen lyhentäminen ja lomautusoikeuden laajentaminen määräaikaisiin sopimuksiin)
- **turvan parantaminen** lomautetuille ja työttömäksi jääville (esim. työttömyysturvan omavastuupäivien poistaminen ja työssäoloehdon lyhentäminen)

Mm. Suomen Yrittäjät on arvostellut pakettia riittämättömäksi.²⁶ Hallitus on ilmoittanut valmisteleuvansa seura-

vaksi julkisen talouden kestävyyttä turvaavia rakenteellisia ja kuntataloutta vahvistavia toimia.²⁷ Hyvinvointiyhteiskunnan turvaaminen edellyttäneekin nyt mittavia elvytystoimenpiteitä, jotta vältytään 1990-luvun laman ja sen seurauksien toistamiselta.

Elinkeinoelämän keskusliiton kyselyssä 90 prosenttia vastanneista yrityksistä piti yhteiskunnan tukitoimia vaikeuksista kärsiville yrityksille melko tai erittäin tarpeellisina. Tärkeimmiksi keinoiksi mainittiin rahoittajan, verottajan ja vakuuttajan joustavuus ja lisärahoitus sekä tuki palkanmaksuun ja työnantajamaksujen kevennykset.²⁸

Kestäviä toipumistoimia

Seuraavassa esitetään harkittavaksi joitakin mahdollisia kestäviä toimia vauhdittaa toipumista. Toimenpiteillä voitaisiin tukea Suomen taloutta tavoilla, jotka olisivat yhteensopivia – tai eivät ainakaan ristiriidassa – ekologisen kestävyyskriisin ratkaisemisen kanssa. Osa esimerkiksi verotukseen liittyvistä toimita voisi tukea myös pysyviä, pitkän aikavälin rakenteellisia uudistuksia.²⁹

Pääsääntöisesti toimet sopivat toteutettavaksi silloin, kun lähikuukausien välitön kriisi alkaa laantua ja rajoituksia aletaan purkaa. Jotta toimet ehditään toteuttaa oikeaan aikaan, keskustelua, valmistelua ja päätöksiäkin niistä tarvitaan silti hyvissä ajoin.

Lista ei ole suositus, vaan keskustelunavaus. Ehdotukset eivät myöskään ole tärkeys- tai paremmuusjärjestyksessä.

Luonnollisesti moniin toimiin liittyy tarkempaa suunnittelua ja arviointia vaativia kysymyksiä. Parhaan paketin koostaminen edellyttää monien, osin ristiriitaisten tavoitteiden punnintaa, joka kuuluu poliittisten päättäjien tehtäviin.

17 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_496

18 https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/13032020_-_coronavirus_response_investment_initiative_final_v2_0.pdf

19 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_499

20 https://tem.fi/artikkeli/-/asset_publisher/hallitukselta-mittava-paketti-yritysten-tueksi-finnveran-kautta-10-miljardin-euron-lisarahoitus-yrityksille

21 https://vm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/poikkeusolojen-ratkaisuja

22 <https://www.suomenpankki.fi/fi/media-ja-julkaisut/puheet-ja-haastattelut/2020/paajohtaja-olli-rehn-koronakriisin-taloudelliset-vaikutukset-ja-keskustankkien-toimet/>

23 https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10616/hallitus-tukee-finnairia-suunnitteilla-600-miljoonan-euron-valtiontakaus

24 https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10616/hallitus-esittaa-laajoja-taloustoimia-koronavirusepidemian-haittojen-minimoimiseksi, https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/1410877/hallituksen-paattamat-toimet-tuovat-joustoa-ja-turvaa-tyomarkkinoille

25 <https://ek.fi/ajankohtaista/uutiset/2020/03/18/tyomarkkinajarjestojen-lista-yritysten-auttamiseksi-koronakriisissa-askel-oikeaan-suuntaa-mutta-lisaa-tekoja-tarvitaan/>

26 <https://www.yrittajat.fi/tiedotteet/622393-yrittajat-paljon-hyvaa-mutta-jarein-tukiarsenaali-jaa-yha-varikolle>

27 <https://vnk.fi/documents/10616/21411573/Korona-info-20-03-2020.pdf/19f65c5a-bcd4-9d2e-bf9d-ff6ed0f06c5e?version=1.0&download=true>

28 https://ek.fi/wp-content/uploads/EKn_koronakysely_17.3.2020.pdf

29 Ks. esim. <https://www.sitra.fi/julkaisut/kestavan-kehityksen-verouudistus-kohti-paastotonta-suomea/>

- **Kestävä investointipaketti I: julkiset investoinnit.** Paketti ohjaisi lisävaroja kestäviin julkisiin investointeihin kuten valtion ja kuntien joukko- ja kevyen liikenteen hankkeisiin sekä sähkönsiirron kantaverkon vahvistamiseen. Talouden notkahtaessa kannattaa tukea erityisesti muutenkin perusteltujen infrahankkeiden aikaistamista.
- **Kestävä investointipaketti II: yksityiset investoinnit.** Yritysten ja kotitalouksien kestävät investoinnit uhkaavat hyytyä kriisin takia. Kakkospaketista voitaisiin tukea yksityisiä investointeja esimerkiksi rakennusten energiaremontteihin, teollisuuden vähäpäästöisiin ratkaisuihin ja sähköautojen latausinfrastruktuuriin. Rahoitusta voitaisiin kanavoida soveltuvin osin ilmastorahaston kautta.
- **Korotettu kotitalousvähennys.** Kotitalousvähennystä olisi perusteltua korottaa ainakin silloin, kun sitä käytetään energiaremontteihin, lämmitystapamuutoksiin ja uusiutuvan energian käyttöönottoon. Vähennyksen osuutta voisi nostaa nykyisestä 40 prosentista ja korvauksen euromäärää 2 250 eurosta.
- **Kestävien ratkaisujen hankintatuki.** Julkisin varoin on eri vaiheissa tuettu kansalaisten kestäviä ratkaisuja kuten vanhan auton vaihtamista vähäpäästöisempään (romutustuki), sähköauton hankintaa, auton muuttamista kaasukäyttöiseksi ja öljylämmityksen korvaamista. Aiemmat tuet voisi nyt palauttaa ja nykyisiä soveltaa määräaikaisesti korotettuna. Tuki kannattaisi pääsääntöisesti myöntää määräaikaisesti kaikille ehdot täyttävälle kohteille, jotta ne saataisiin nopeasti liikkeelle ilman epävarmuutta määrärahojen loppumisesta kesken.
- **Kansainvälisen liikenteen siirtymätuki.** Matkustusrajoitusten takia kansainvälinen lento- ja meriliikenne ovat eniten kriisistä kärsiviä aloja. Jos aloja päätetään tukea, tukia voisi kohdentaa ensisijaisesti vähäpäästöisiin investointeihin, kuten energiatehokkaampaan kalustoon. Vaihtoehtoisesti alojen kanssa voitaisiin sopia ehtona tuelle esimerkiksi päästöjen vähentämisestä tai kestävien polttoaineiden osuuden nostamisesta kriisin lauetta.³⁰
- **Kestävän teknologian kilpailutus.** Kilpailutusta on sovellettu Suomessa kustannustehokkaasti kotimaisen uusiutuvan energian edistämiseen. Investointien nyt uhatessa hyytyä kriisin takia valtio voisi kilpailuttaa useassa erässä lisää sähköntuotantoa sillä ehdolla, että hankkeet pystytään toteuttamaan ripeästi. Osana kilpailutusta voisi olla uuden teknologian hankkeita kuten merituulivoimaa.
- **Kestävän kehityksen verouudistus.** Työn verotusta voitaisiin keventää välittömästi tulonjaon kannalta reilulla tavalla, jotta saadaan ylläpidettyä ostovoimaa ja pitemmällä aikavälillä työllisyyttä.³¹ Veronalennukset voisi kompensoida talouden toivuttua ympäristö-, energia- ja kulutusveroja korottamalla tai ympäristölle haitallisia tukia leikkaamalla. Työllisyyden tukemiseen voitaisiin käyttää myös työnantajan sivukulujen alentamista tai palkkatukea.

30 <https://www.transportenvironment.org/news/bailout-airlines-only-if-they-start-paying-tax-and-using-cleaner-fuels>, https://www.huffpost.com/entry/airline-bailout-climate-rules_n_5e73df84c5b63c3b648d435f

31 <https://www.bruegel.org/2020/03/economic-response-coronavirus/>

TIIVISTELMÄ

Kestävän talouden ratkaisuja koronashokkiin

Koronapandemia ja toimet sen torjumiseksi koettelevat rajusti Suomen taloutta ja työllisyyttä. Tämä keskustelupaperi esittää harkittavaksi toipumista tukevia keinoja, joilla voidaan samalla ratkaista ekologista kestävyyskriisiä.

Mahdollisia kestäviä toipumistoimia

- Kestävä investointipaketti I ohjaisi lisävaroja julkisiin investointeihin, kuten valtion ja kuntien joukko- ja kevyen liikenteen hankkeisiin
- Kestävä investointipaketti II tukisi yksityisiä investointeja esimerkiksi rakennusten energiaremontteihin ja teollisuuden vähäpäästöisiin ratkaisuihin
- Korotettu kotitalousvähennys kohdentuisi kotitalouksien energiaremontteihin ja uusiutuvan energian käyttöönottoon
- Kestävien ratkaisujen hankintatuki soveltaisi erinäisiä tukia kansalaisten kestäviin hankintoihin määräaikaikaisesti korotettuna
- Kansainvälisen liikenteen siirtymätuki kytkisi tuen alojen vähäpäästöisiin ratkaisuihin kuten energiategohokkaisiin kalustohankintoihin
- Kestävän teknologian kilpailutus edistäisi investointeja kotimaiseen uusiutuvaan energiaan kuten merituuli-voimaan
- Kestävän kehityksen verouudistus alentaisi välittömästi työn verotusta, mikä kriisin laannuttua kompensoitaisiin korottamalla vastaavasti ympäristö- ja kulutusveroja